

Causa 2009-18-RE
Número de registre 357-2009. Recurs d'empara
Sentència de l'1 de febrer del 2010

En nom del Poble Andorrà;
El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 4 de setembre del 2009, per la representació processal del Sr. Steve Didier Michel Desruels, mitjançant el qual interposa recurs d'empara contra la sentència del 2 de març del 2009 i contra l'aute del 27 de juliol del mateix any, dictats per la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia, per haver-se produït una presumpta vulneració dels drets a la jurisdicció i a un procés degut, reconeguts a l'article 10 de la Constitució i dels drets a la família i al treball, reconeguts als articles 13.2 i 29 de la Constitució, i atès que demana al Tribunal Constitucional que admeti aquest recurs, que atorgui l'empara sol·licitada, que declari infringits els drets fonamentals al·legats, que anul·li les decisions objecte de recurs i que retrotregui el procediment al moment en què es va produir aquesta vulneració;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.2, 88 i 98 c);

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítol sisè;

Vist l'informe del Ministeri Fiscal del 23 de setembre del 2009;

Vist l'aute del Tribunal Constitucional del 2 de novembre del 2009 que va admetre a tràmit la causa, amb efectes suspensius;

Vistes les al·legacions presentades, el 12 de novembre del 2009, per la representació processal del recurrent;

Vistes les conclusions formulades, dintre de termini, per la representació processal del Sr. Steve Didier Michel Desruels i pel Ministeri Fiscal;

Escollat l'informe del magistrat ponent, Sr. Didier Maus;

Antecedents

Primer

Atès que el Sr. Steve Didier Michel Desruels va ser, primer processat i després condemnat, per un delictes major de lesions doloses fent ús de mitjans perillosos, d'un delictes major d'amenaques condicionals, de dos altres delictes menors d'amenaques no condicionals i a una falta de vexacions lleus, el Govern, conformement amb l'article 107 de la Llei qualificada d'Immigració, va acordar confirmar la resolució del ministre de Justícia i Interior, mitjançant la qual

ordenava l'expulsió del Sr. Steve Didier Michel Desruels del territori nacional durant un període de 2 anys.

Segon

El Sr. Steve Didier Michel Desruels va impugnar aquestes dues resolucions administratives davant la Batllia.

El 24 de novembre del 2008, mitjançant sentència la Secció Administrativa del Tribunal de Batlles va decidir que les resolucions objecte de la demanda eren ajustades a dret i als fins que legitimen l'activitat administrativa i va desestimar la demanda del Sr. Steve Didier Michel Desruels.

Tercer

El Sr. Steve Didier Michel Desruels va presentar un recurs d'apel·lació contra aquesta sentència i, el 2 de març del 2009, la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia va desestimar aquest recurs i va confirmar la sentència de primera instància.

Quart

Seguidament, el Sr. Steve Didier Michel Desruels va formular un incident de nul·litat d'actuacions per tal com va considerar que s'havia vulnerat el seu dret a la jurisdicció, ja que en ambdues instàncies jurisdiccionals es va negar la pràctica de les proves sol·licitades. També va denunciar la vulneració del dret a la família i del dret al treball, i va demanar la suspensió de l'execució de la sentència pels perjudicis d'impossible reparació que li ocasionava.

Cinquè

El 27 de juliol del 2009, la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia va considerar que la raó de la denegació de la pràctica de les proves es trobava exposada en el fonament de dret quart de la seva sentència: el resultat d'aquestes proves no hagués afectat el nucli de la decisió, ja que els fets declarats provats en la sentència penal, revelen una conducta que avala l'expulsió administrativa del demandant com a mesura de prevenció de l'ordre públic, que, pel que fa a les altres vulneracions, l'incident de nul·litat d'actuacions se circumscriu a la vulneració del dret a la jurisdicció i, per tant, va desestimar aquest incident de nul·litat d'actuacions.

Sisè

El 4 de setembre del 2009, la representació processal del Sr. Steve Didier Michel Desruels va presentar un recurs d'empara en què manifesta que s'ha vulnerat el seu dret a la jurisdicció i el seu dret a un procés degut en la mesura que la sentència del Tribunal Superior de Justícia es limita a denegar la pràctica de les proves sol·licitades pel fet que no afectarien el nucli de la decisió. Segons el seu parer, la pràctica d'aquestes proves era necessària per demostrar la particularitat de la seva situació familiar i personal al Principat, i no n'hi ha prou en basar-se en una condemna penal, recaiguda en un procediment iniciat arrel d'uns fets totalment puntuals i aïllats.

Afegeix que els tribunals no donen cap motivació concloent en relació amb la denegació de les proves demanades i, per consegüent, se l'ha privat de

demostrar la particularitat de la seva situació personal i familiar i contrarestar d'aquesta manera l'apreciació subjectiva de l'Administració i dels tribunals.

D'altra banda, el Tribunal Superior de Justícia valora indegudament les proves obrants en autes i, concretament, fa cas omís als informes de bona conducta tramesos pel Centre Penitenciari, a la declaració prestada pel Sr. Merle i a la meva situació personal i familiar. És incoherent dir que no es pot prendre en compte la meva situació actual, perquè aquesta no era la mateixa que en el moment de l'inici del procediment d'expulsió, sobretot en relació amb la jurisprudència del Tribunal Superior de Justícia mateix (causa AD-0135-1/08 – TSA.IM-04/08).

Aquesta part manifesta, igualment, que s'ha vulnerat el seu dret a la família i el seu dret al treball per tal com les resolucions objecte de recurs l'aparten de la possibilitat de mantenir una vida familiar, així com de treballar.

Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que admeti aquest recurs, que atorgui l'empara sol·licitada, que declari infringits els drets fonamentals al·legats, que anul·li les decisions objecte de recurs i que retrotregui el procediment al moment en què es va produir aquesta vulneració.

Setè

El 23 de setembre del 2009, el Ministeri Fiscal va presentar un informe en què considerava, en primer lloc, que en aplicació de l'article 85 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional no es pot garantir mitjançant l'empara la situació d'expulsió d'una persona resident. Per tant, el Tribunal Constitucional ha de declarar la inadmissió a tràmit d'aquest recurs.

Subsidiàriament, estima que allò que realment pretén el recurrent és una revisió i una reforma de les consideracions jurídiques adoptades en les resolucions objecte de recurs, de les quals no es desprèn cap vulneració dels drets recollits a l'article 10 de la Constitució, ja que contenen una fonamentació jurídica i no arbitrària. En efecte, la sentència del Tribunal Superior de Justícia indica, clarament, que independentment de la situació personal del recurrent el fet que justificava l'expulsió era la seva conducta, certament constitutiva d'un risc per a la seguretat de les persones, que fins i tot va ser objecte de condemna penal. Aquesta resolució afegeix que sigui quin sigui el resultat de les proves pericials i testificals demanades, en res afecten el nucli de la decisió, ja que els fets declarats provats en la primera instància revelen una conducta que avala l'expulsió administrativa com a mesura de prevenció de l'ordre públic, establerta a l'article 107 de la Llei qualificada d'Immigració.

Pel que fa al dret a la família i al dret al treball, el Ministeri Fiscal cita l'article 85 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional que estableix que només es poden garantir mitjançant l'empara constitucional els drets reconeguts als capítols III i IV del títol II, llevat del dret al qual es refereix l'article 22. Per tant, en el marc d'aquest darrer article, el recurrent no pot utilitzar l'argument del dret a la família, com tampoc pot invocar-se, de manera efectiva, el dret al treball.

Així doncs, el Ministeri Fiscal sol·licita la inadmissió a tràmit del recurs d'empara 2009-18-RE.

Vuitè

El 2 de novembre del 2009, el Tribunal Constitucional va admetre a tràmit, amb efectes suspensius, el recurs d'empara 2009-18-RE.

Novè

El 12 de novembre del 2009, la representació processal del Sr. Steve Didier Michel Desruels va presentar un escrit d'al·legacions en què reitera els arguments i les pretensions contingudes en el seu escrit de recurs d'empara.

Desè

El 26 de novembre del 2009, el Ministeri Fiscal, i, el 4 de desembre del mateix any, la representació processal del recurrent, van presentar els seus escrits de conclusions en què reproduïxen els arguments i les al·legacions continguts en els seus escrits anteriors.

Fonaments jurídics

Primer

Pel que fa a l'al·legació sobre una vida familiar normal, cal tenir present que la demanda d'empara no presenta aquesta vulneració com a autònoma respecte de la resolució d'expulsió d'una persona legalment resident, prevista a l'article 22 de la Constitució. Atès aquest fet i atesa la impossibilitat que l'esmentat article 22 pugui ser objecte de recurs d'empara (article 85 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional) cal refusar d'entrada aquesta al·legació. Això no és el que succeeix respecte de l'al·legació de l'article 10 de la Constitució en relació amb l'article 22 esmentat, ja que en aquest cas les al·legacions relatives a l'article 10 es presenten com a autònomes.

Per aquesta mateixa raó, no es pot combinar l'article 8 del Conveni per a la salvaguarda dels drets humans i de les llibertats fonamentals amb l'article 22 de la Constitució.

Pel que fa al dret al treball, el mateix article 85 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional estableix que el recurs d'empara únicament pot garantir els drets reconeguts en els capítols III i IV del títol II de la Constitució. L'article 29 de la Constitució relatiu al dret al treball, la vulneració del qual el recurrent ha al·legat, es troba en el títol V. Per tant, aquesta pretesa vulneració tampoc pot ser examinada per aquest Tribunal.

Segon

Pel que fa a la vulneració del dret a la jurisdicció, el recurrent al·lega que la negació tant per la Batllia com pel Tribunal Superior de Justícia d'acceptar l'aportació de noves proves pericials i testificals constitueix la vulneració de l'article 10 de la Constitució.

Aquest Tribunal ha reiterat que no li correspon substituir-se als jutges del fons en l'acceptació i la valoració de les proves o, si s'escau, dels peritatges, sinó que ha de verificar que les condicions en què aquests elements presentats per les parts i que han estat denegats no són vulneradores de les disposicions establertes en l'article 10.1 de la Constitució, és a dir que són motivades i no arbitràries.

Tercer

En aquesta causa, la jurisdicció ordinària, d'acord amb la seva jurisprudència constant, ha considerat que l'apreciació de la legalitat d'una decisió d'expulsió ha de ser efectuada en el moment de la presa de la decisió, és a dir, el 9 de juny del 2008. La funció dels jutges del fons consisteix, en aquest cas, d'una banda, a verificar que les condicions legals de l'expulsió estan acomplertes i, d'altra banda, que el contingut de la decisió, per exemple la durada de l'expulsió, sigui proporcionada als elements de l'expedient i a la situació de l'expulsat. Per consegüent, cal tenir en compte el conjunt de les circumstàncies susceptibles d'influenciar la durada de l'expulsió, en particular el comportament de la persona o els seus lligams familiars. El jutge ha d'aportar una resposta circumstanciada a les peticions d'examen de les proves pericials o testificals, ja que aquests són susceptibles de tenir una influència en relació amb l'apreciació de la proporcionalitat.

La negativa del Tribunal Superior de Justícia, tal com està transcrita en el quart fonament de dret de la seva sentència del 2 de març del 2009 no permet saber si la pràctica de proves pericials i testificals va ser denegada per causa de la seva absència de lligam cronològic amb la decisió d'expulsió o, com es pot interpretar del redactat "en res afecten el nucli de la decisió" per causa d'un a priori de principi, el qual no permetria una apreciació concreta de la proporcionalitat.

D'això se'n deriva que s'ha d'atorgar l'empara demanada sobre aquest punt i la retroacció de la causa davant el Tribunal Superior de Justícia.

Decisió

En atenció a tot el que s'ha exposat, el Tribunal Constitucional, per l'autoritat que li confereix la Constitució del Principat d'Andorra,

Ha decidit

Primer

Estimar parcialment el recurs d'empara i declarar que s'ha vulnerat el dret a la jurisdicció del recurrent.

Segon

Anul·lar la sentència del 2 de març del 2009, dictada per la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia i retrotreure la causa a aquest moment.

Tercer

Publicar aquesta sentència, d'acord amb el que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

I així, per aquesta sentència nostra, que ha de ser notificada a la representació processal del Sr. Steve Didier Michel Desruels, al president de la Batllia, al president del Tribunal Superior de Justícia, al Ministeri Fiscal i al Govern d'Andorra, ho pronunciem, manem i signem a Andorra la Vella, l'1 de febrer del 2010.

Carles Viver Pi-Sunyer Pierre Subra de Bieusses
President Vicepresident

Didier Maus Juan A. Ortega Díaz-Ambrona
Magistrat Magistrat